

Sygn. akt II CSK 61/19

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku T. D.

przy uczestnictwie S. P. , M. P. , A. P. , B. S. , H. K., M. D. , J. D. , P. I. , J. G.,
Skarbu Państwa - Starosty P.

i Gminy P.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości w drodze uwłaszczenia,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w S.

z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację wnioskodawcy T. D. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. wydanego w dniu 29 grudnia 2017 roku stwierdzającego, że J. D. nabyła na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. nr 27, poz. 250 ze zm. - dalej: „u.w.g.r.” lub „ustawa uwłaszczeniowa”) udział w wysokości 0,38 a S. P. i P. P. udział w wysokości 0,62 w prawie własności nieruchomości stanowiącej działkę o aktualnym numerze ewidencyjnym (...).

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawcę. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które wymaga odpowiedzi na pytanie „czy dopuszczalnym jest na gruncie art. 1 ust. 1 u.w.g.r. przyjmowanie zakresu posiadania naniesień budowlanych przez każdą ze stron i przenoszenie zakresu tego posiadania na zakres posiadania gruntu?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Zaprezentowane przez skarżącego zagadnienie nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie, sprowadzającym się do oceny zasadności określenia przez Sądy obu instancji zakresu samoistnego posiadania nieruchomości objętej sporem przez poszczególnych współposiadaczy według stanu na dzień 4 listopada 1971 r. Określenie przez Sądy *meriti* zakresu posiadania współposiadaczy jest jednak każdorazowo pochodną oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego czyli kwestii usuwających się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że samoistny posiadacz (współposiadacz) nabywa własność nieruchomości na podstawie art. 1 ust. 1 u.u.w.g.r. w takich granicach, w jakich faktycznie wykonywał swe władztwo w stosunku do posiadanej nieruchomości w dniu wejścia w życie ustawy uwłaszczeniowej, przy czym dopuszczalne jest określenie udziałów w gruncie przy pomocy ustalonego zakresu posiadania zabudowań gruntów (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2002 r., III CKN 811/00, nie publ. i z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CZP 51/09, nie publ.).

Problematyka współposiadania nieruchomości prowadząca do uwłaszczenia przedstawia się analogicznie jak zagadnienie zasiedzenia nieruchomości przez współposiadaczy. Rozmiar prawa stanowiącego przedmiot zasiedzenia zależy od rozmiaru samego posiadania (współposiadania). W orzecznictwie Sądu

Najwyższego wyjaśniono, że współposiadanie przez samoistnych posiadaczy nieruchomości zabudowanej może polegać również na korzystaniu z określonych pomieszczeń oraz przyległego terenu. W tym przypadku przedmiotem nabycia własności w drodze zasiedzenia jest udział w tej nieruchomości, przy czym domniemywa się, że udziały współwłaścicieli są równe, chyba że z okoliczności sprawy, a w szczególności z zakresu zajmowanych przez poszczególnych współposiadaczy pomieszczeń w całej nieruchomości wynika co innego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1978 r., III CZP 96/77, OSNCP 1978, nr 11, poz. 195). Nie zachodzi zatem potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.